Čtvrtek 24. listopadu 2022

P9_TA(2022)0419

Nucené vysídlování obyvatel v důsledku eskalace konfliktu v Demokratické republice Kongo

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2022 o nuceném vysídlování obyvatel v důsledku eskalace konfliktu ve východní části Demokratické republiky Kongo (2022/2957(RSP))

(2023/C 167/08)

Evropský parlament,

— s ohledem na svá předchozí usnesení o Demokratické republice Kongo,

— s ohledem na zprávu generálního tajemníka OSN ze dne 10. října 2022 o dětech a ozbrojeném konfliktu v Demokratické republice Kongo,

— s ohledem na Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen ze dne 18. prosince 1979 (CEDAW),

— s ohledem na čtvrtou Ženevskou úmluvu o ochraně civilních osob za války z roku 1949 a na její dodatkové protokoly z let 1977 a 2005,

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv ze dne 10. prosince 1948,

— s ohledem na úmluvu Organizace spojených národů o právech dítěte (UNCRC) ze dne 20. listopadu 1989,

— s ohledem na zprávu Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva a mise MONUSCO z července 2020 nazvanou „Zpráva o porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva ozbrojenými skupinami spojeneckých demokratických sil a členy obranných a bezpečnostních sil v oblasti Beni v provincii Severní Kivu a v oblasti Irumu a Mambasa v provincii Ituri v období od 1. ledna 2019 do 31. ledna 2020“,

— s ohledem na prohlášení místopředsedy Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josepa Borrella ze dne 4. července 2022 o situaci ve východní části Demokratické republiky Kongo,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/821 ze dne 17. května 2017, kterým se stanoví povinnosti náležité péče v dodavatelském řetězci pro unijní dovozce cínu, tantalu a wolframu, jejich rud a zlata pocházejících z oblastí postižených konfliktem a vysoce rizikových oblastí [1],

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa [2],

— s ohledem na dohodu z Cotonou,

— s ohledem na čl. 144 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že bezpečnostní situace v Demokratické republice Kongo se nadále zhoršuje, zejména v severovýchodní části země, a to v důsledku činnosti zahraničních i domácích ozbrojených skupin, včetně skupiny M23 s vazbami na Rwandu; vzhledem k tomu, že některé povstalecké skupiny mají vazby na Ugandu a Burundi a údajně se přihlásily k Islámskému státu a byly zapojeny do četných masakrů, v jejichž důsledku došlo k vysídlení tisíců civilistů, a vzhledem k tomu, že se objevují zprávy o tom, že ozbrojené skupiny rekrutují děti a často se dopouští sexuálního a genderově podmíněného násilí;

[1] Úř. věst. L 130, 19.5.2017, s. 1.
[2] Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1.

B. vzhledem k tomu, že od 20. října 2022 vedl postup skupiny M23 k vysídlení tisíců lidí z Rutshuru do uprchlických táborů Kanyaruchinya a Kibati, severně od města Gomy, a na území Lubera, čímž se počet šesti milionů osob, které byly vnitřně vysídleny již dříve, i nadále zvyšuje;

C. vzhledem k tomu, že od 20. října 2022 bylo vysídleno přibližně 183 000 osob, většinou žen a dětí, což znamená, že počet vysídlených civilních obyvatel ve východní části země nyní dosahuje více než 232 000 osob; vzhledem k tomu, že 2,4 milionu konžských dětí mladších pěti let trpí celkovou akutní podvýživou; vzhledem k tomu, že v souvislosti s útěky před útoky povstaleckých skupin dochází k četným případům odloučení dětí od rodičů a opatrovníků; vzhledem k tomu, že podle odhadů potřebuje v současné době pomoc asi 7,5 milionu lidí, kteří nemají přístup k vodě a hygienickým zařízením;

D. vzhledem k tomu, že východní provincie Demokratické republiky Kongo Ituri a Kivu jsou po dvě desetiletí sužovány stále se vracejícím konfliktem, při němž se ozbrojené skupiny dopouštějí masakrů na civilním obyvatelstvu a jiného násilí, avšak vládní orgány dosud nedokázaly pohnat nestátní skupiny k odpovědnosti za trestné činy spáchané v minulosti;

E. vzhledem k tomu, že v říjnu 2022 se objevily zprávy o masivním porušování lidských práv, kterého se v nedávném konfliktu s povstaleckými silami skupiny M23 měly dopustit konžské armádní jednotky a jejich spojenci; vzhledem k tomu, že bylo rovněž hlášeno závažné porušování lidských práv, jako je dětská práce;

F. vzhledem k tomu, že novináři, kteří informují o konfliktu, jsou stále častěji vystaveni obtěžování, vyhrožování a zatýkání;

G. vzhledem k tomu, že Luandský proces usiluje o urovnání konfliktu ve východní části Demokratické republiky Kongo, a to prostřednictvím jednání, která mezi Demokratickou republikou Kongo a Rwandou zprostředkovává Angola; vzhledem k tomu, že Východoafrické společenství, jehož členem se Demokratická republika Kongo stala v březnu 2022, zahájilo proces usilující o ukončení nestability ve východním Kongu, který má probíhat ve dvou rovinách: tou první jsou politické diskuse se skupinami povstalců, které vyjádřily ochotu ukončit boje a odevzdat zbraně, tou druhou je rozmístění východoafrických vojenských sil;

1. vyjadřuje hluboké znepokojení nad eskalací násilí a alarmující a zhoršující se humanitární situací v Demokratické republice Kongo, zejména v důsledku ozbrojených konfliktů ve východních provinciích; vyjadřuje hluboké politování nad oběťmi na životech a vyjadřuje účast obyvatelům Demokratické republiky Kongo; vyjadřuje politování nad tím, že v důsledku konfliktu potřebuje humanitární pomoc až 27 milionů konžských obyvatel a že počet vnitřně vysídlených osob v Demokratické republice Kongo roste, přičemž se odhaduje, že k dnešnímu dni bylo vysídleno až šest milionů osob, včetně 515 000 uprchlíků;

2. žádá EU a další mezinárodní partnery, aby tomuto regionu poskytovali humanitární pomoc; trvá na tom, že humanitární pomoc, kterou financuje EU, se musí zaměřovat na podporu zranitelných osob, jako jsou oběti sexuálního násilí, a na zlepšení sociálních faktorů ovlivňujících zdraví; vyzývá EU, aby i v programovém období 2021–2027 nadále navyšovala financování rozvoje a humanitární pomoci pro Demokratickou republiku Kongo; naléhavě vyzývá všechny strany, aby všem potřebným umožnily a usnadnily přístup k humanitární pomoci a zajistily vysídleným osobám možnost dobrovolného a bezpečného návratu;

3. důrazně odsuzuje pokračující brutální agresi ozbrojených skupin; vyzývá k tomu, aby se ozbrojená skupina M23 stáhla ze svých pozic a odevzdala zbraně a aby se všechny ozbrojené skupiny v regionu v rámci příprav na odzbrojení, demobilizaci a opětovné začlenění do společnosti znovu zapojily do mezikonžského dialogu (tzv. proces z Nairobi); vyzývá všechny státní aktéry v regionu, aby ukončili veškerou spolupráci se skupinou M23 a dalšími ozbrojenými skupinami v regionu; naléhavě vyzývá všechny dotčené vlády, aby zajistily, že součástí žádného politického řešení nebude amnestie pro osoby, které nesou odpovědnost za závažné mezinárodní zločiny, a že velitelům skupiny M23, kteří se dopustili porušování zákonů a práv, nebude umožněno začlenit se do ozbrojených sil Demokratické republiky Kongo;

4. naléhavě vyzývá Rwandu, aby nepodporovala příslušníky povstalecké skupiny M23; vyzývá EU a její členské státy, aby prostřednictvím globálního mechanismu sankcí za porušování lidských práv uvalily sankce na osoby, které se dopustily porušování lidských práv ve východní části Demokratické republiky Kongo; vyzývá k zachování a rozšíření sankcí vůči vysoce postaveným velitelům skupiny M23 tak, aby zahrnovaly osoby, které byly nedávno shledány odpovědnými za závažné porušování práv, jakož i vyšší úředníky z celého regionu, kteří se na činech páchaných touto ozbrojenou skupinou spolupodíleli;

Čtvrtek 24. listopadu 2022

5. vyjadřuje hluboké znepokojení nad celou škálou hrozeb, porušování lidských práv a zneužívání, jimž v ozbrojených konfliktech čelí ženy a dívky, a konstatuje, že ženy a dívky jsou obzvláště ohroženy, neboť jsou často jasným terčem a jsou vystaveny zvýšenému riziku násilí v konfliktních a postkonfliktních situacích, což brání jejich účasti na mírových procesech; naléhavě vyzývá mezinárodní společenství, aby zvýšilo své úsilí o vymýcení vážného problému sexuálního a genderově podmíněného násilí v ozbrojených konfliktech ve východní části Demokratické republiky Kongo, aby chránilo oběti, ukončilo beztrestnost pachatelů a zaručilo obětem přístup ke spravedlnosti, odškodnění a nápravě;

6. naléhavě vyzývá mezinárodní společenství, aby podniklo konkrétní kroky k zastavení pokračujícího násilí, zejména prosazováním dialogu a nenásilných řešení a podporou regionálního mediačního procesu, tzv. luandského procesu, který inicioval prezident Angoly João Lourenço; zdůrazňuje, že všechny státy, které jsou smluvní stranou Východoafrického společenství (EAC), Jihoafrického společenství pro rozvoj (SADC) a mezinárodní konference o oblasti Velkých jezer (ICGLR), musí dodržovat zásady dohodnuté prostřednictvím jednání čelných představitelů východoafrických států a luandského mediačního procesu; silně zdůrazňuje potřebu přeshraniční spolupráce v oblasti afrických Velkých jezer;

7. žádá, aby byl v rámci širšího úsilí o reformu bezpečnostního sektoru vytvořen oficiální prověřovací mechanismus, který by prováděl šetření týkající se kandidátů na propuštění a zajistil by, aby bezpečnostní síly jednaly v souladu s mezinárodními lidskými právy a normami v oblasti humanitárního práva;

8. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy EU, aby zajistily, že nadcházející strategie EU pro africká Velká jezera náležitě zohlední četné a závažné problémy v oblasti lidských práv a humanitární situace jak na úrovni jednotlivých zemí, tak celého regionu, zejména v Demokratické republice Kongo;

9. vyzývá země sousedící s Demokratickou republikou Kongo, aby zvýšily úsilí v boji proti pašování konfliktních minerálů přes své území a proti nezákonnému obchodu s přírodními zdroji, který přispívá k rozdmýchávání konfliktu; zdůrazňuje, že je důležité vyvíjet další úsilí o to, aby bylo zastaveno financování ozbrojených skupin zapojených do nezákonného obchodu s přírodními zdroji, včetně zlata a produktů z volně žijících a planě rostoucích druhů; vyzývá Komisi, aby v rámci svého přezkumu fungování nařízení (EU) 2017/821 posoudila jeho dopady a účinnost;

10. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Evropské službě pro vnější činnost, Africké unii, Radě ministrů AKT-EU, Smíšenému parlamentnímu shromáždění AKT-EU, generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a vládě a parlamentu Demokratické republiky Kongo, jakož i dalším zemím Východoafrického společenství.